

Vergaderjaar 2009–2010

29 544

Arbeidsmarktbeleid

Nr. 253

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 28 juni 2010

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹ heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid naar aanleiding van de brief van 31 mei 2010 inzake het ontwerpbesluit Tijdelijk besluit van werk naar werk (Kamerstuk 29 544, nr. 251). De minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 28 juni 2010.

Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Van Gent

Adjunct-griffier van de commissie,
Santucci

¹ Samenstelling:

Leden: Gent, W. van (GL), Fng voorzitter, Hamer, M.I. (PvdA), Blok, S.A. (VVD), Smeets, P.E. (PvdA), Dezentjé Hamming-Bluemink, I. (VVD), Hijum, Y.J. Van (CDA), Koşer Kaya, F. (D66), Ulenbelt, P. (SP), Ortega-Martijn, C.A. (CU), Blanksma-van den Heuvel, P.J.M.G. (CDA), Burg, B.I. van der (VVD), Koppejan, A.J. (CDA), Dijck, A.P.C. van (PVV), Spekman, J.L. (PvdA), Vermeij, R.A. (PvdA), Thieme, M.L. (PvdD), Fritsma, S.R. (PVV), Karabulut, S. (SP), Dijkstra, P.A. (D66), Dijkgraaf, E. (SGP), Venrooy-van Ark, T. (VVD), Jong, L.W.E. De (PVV) en Klaver, J.F. (GL).
Plv. leden: Voortman, L.G.J. (GL), Heijnen, P.M.M. (PvdA), Krom, P. de (VVD), Klijsma, J. (PvdA), Aptroot, Ch.B. (VVD), Smilde, M.C.A. (CDA), Ham, B. van der (D66), Kooiman, C.J.E. (SP), Vacature, (CU), Uitslag, A.S. (CDA), Elias, T.M.Ch. (VVD), Toorenburg, M.M. van , (CDA), Dille, W.R. (PVV), Çelik, M. (PvdA), Dijsselbloem, J.R.V.A. (PvdA), Ouweland, E. (PvdD), Gerbrands, K. (PVV), Irrgang, E. (SP), Vacature, (D66), Staaij, C.G. van der (SGP), Weekers, F.H.H. (VVD), Klaveren, J.J. Van (PVV) en Sap, J.C.M. (GL).

Opmerkingen en vragen van de leden van de VVD-fractie

1

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het ontwerp-besluit houdende Regels voor bevorderen eigen verantwoordelijkheid sociale partners voor toeleiding van werk naar werk (Tijdelijk besluit van werk naar werk). Met dit besluit kunnen samenwerkende werkgevers beslissen hoe en voor welke met ontslag bedreigde of tijdens de duur van het project werkloos geworden werknemers worden begeleid naar werk. Hiertoe worden tijdelijk middelen ter beschikking gesteld, onder de voorwaarde dat werkgevers 50% van de kosten dragen. Betekent dit dat geen enkele beperking wordt opgelegd aan wat verstaan mag worden onder een re-integratie-instrument?

Het gaat hier om experimentele ruimte waarbij werkgevers zoveel mogelijk vrijheid wordt geboden om de arbeidsbemiddeling en re-integratie vorm te geven.

De inzet van middelen moet hierbij gericht zijn op herplaatsing of re-integratie bij een andere werkgever dan wel op de toeleiding naar zelfstandig ondernemerschap.

2

Bij de totstandkoming van de projectplannen moeten werknemersorganisaties of een vertegenwoordiging van werknemers zijn betrokken. Wat wordt verstaan onder een vertegenwoordiging van werknemers? Is er een minimum aantal personen vastgesteld?

Bij de totstandkoming van de projecten dienen de belangen van de werknemers geborgd te worden. Aangegeven is dat de betrokken werknemersorganisaties of een andere vertegenwoordiging van werknemers is betrokken. Bij een vertegenwoordiging van werknemers kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de ondernemingsraad of een personeelsvertegenwoordiging.

3

Slechts de aanvragen die naar de mening van het ministerie van SZW het beste resultaat kunnen leveren voor het onderzoek naar deze andere wijze van uitvoeren van de SUWI-wetten, kunnen voor financiële ondersteuning in aanmerking komen. Hoe gaat het ministerie dit beoordelen; wordt een onafhankelijke beoordelingscommissie in het leven geroepen?

Doel van het besluit is te onderzoeken of de uitvoering van de re-integratietaken en de inzet van re-integratie-instrumenten door werkgevers en sectoren met inzet van middelen zowel afkomstig van het Rijk als van werkgevers en sectoren een effectieve wijze is van toeleiding naar werk bij een andere werkgever dan wel de toeleiding naar zelfstandig ondernemerschap van met ontslag bedreigde en tijdens de duur van het project werkloos geworden werknemers.

Een beoordelingscommissie van SZW zal de ontvangen projectvoorstellen hierop beoordelen.

4

Welk extern bureau wordt ingeschakeld voor de monitoring en hoeveel budget is hiervoor beschikbaar?

Op dit moment is nog niet duidelijk welk extern bureau zal worden ingeschakeld voor de monitoring en tegen welke prijs. Onderzoeksbureaus zullen in de gelegenheid worden gesteld om een onderzoeksopzet met bijbehorende begroting in te dienen. Er wordt een extern bureau ingeschakeld om te borgen dat er voldoende capaciteit en expertise

beschikbaar is om de monitoring op een goede manier vorm te geven. Daarnaast zorgt het inhuren van een extern bureau ervoor dat SZW niet zelf een eigen regeling monitort.

Opmerkingen en vragen van de leden van de PvdA-fractie

5

De leden van de PvdA-fractie hebben met interesse kennis genomen van het Ontwerpbesluit Tijdelijk besluit van werk naar werk. Het is te prijzen dat op zulke korte termijn met de Kamer schriftelijk overlegd kan worden. In de nota van toelichting op het ontwerpbesluit staat dat er sprake is van een maximum besteding van 2.500,- euro per deelnemer. Hoe is de keuze voor dit bedrag tot stand gekomen? Zal dit plafond niet verhinderen dat ook complexere bemiddelingstrajecten onder dit tijdelijke besluit kunnen vallen, waardoor de ervaring die ermee wordt opgedaan beperkt van aard is?

Het bedrag van € 2 500 is gebaseerd op het gemiddelde bedrag dat door UWV wordt besteed bij de inkoop van een re-integratietraject. Ook in het kader van de projecten die op basis van dit ontwerpbesluit worden gestart, blijft een selectieve inzet van re-integratiemiddelen noodzakelijk. Het staat de aanvragers daarbij vrij om zelf te bepalen welk bedrag aan re-integratiebudget per persoon wordt ingezet. Hierbij zijn zij niet gebonden aan het maximale bedrag aan publieke middelen ad € 2 500 dat per met ontslag bedreigde werknemer beschikbaar wordt gesteld. Zij kunnen derhalve zelf bepalen of zij voor één werknemer meer middelen inzetten dan voor een andere werknemer. Op deze manier kunnen ook complexere bemiddelingstrajecten worden ingezet.

6

In de nota van toelichting is opgenomen dat projecten, om in aanmerking te komen voor toekenning van budget, «naar de mening van SZW» het beste resultaat moeten kunnen leveren voor het onderzoek waartoe dit tijdelijke besluit wordt genomen. Hoe wordt die «mening» vastgesteld? Zijn de voorwaarden hiervoor bij de deelnemers bekend? Is er een toetsbare procedure voor het besluit om budgetten toe te kennen?

Een beoordelingscommissie van SZW zal de ontvangen projectvoorstellen beoordelen. Projecten moeten in ieder geval aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Voorziet het projectplan in activiteiten die gericht zijn op re-integratie en bemiddeling naar werk bij een andere werkgever en/of andere sector dan wel gericht op de toeleiding naar zelfstandig ondernemerschap?
- Is er sprake van minimaal 50% van de totale projectkosten als inzet van private middelen ter co-financiering?;
- Zijn de belanghebbende verenigingen van werknemers of een vertegenwoordiging van werknemers betrokken bij de opzet van het project?
- De verhouding tussen de totale kosten van het project en het aantal werknemers dat deelneemt.

Verder is dat van belang, dat om voldoende omvang van projecten te borgen zodat de effecten van het project kunnen worden gemonitord, wordt vereist dat minimaal 50 met ontslag bedreigde werknemers deelnemen aan het project.

Om minimaal vier verschillende projecten te kunnen vergelijken, is per project maximaal € 500.000 beschikbaar.

Er dient een redelijke verhouding te zijn tussen de verwachte kosten van het experiment en een aantal deelnemende werknemers. Per deelnemende

met ontslag bedreigde werknemer wordt maximaal een bedrag van € 2.500 aan publieke middelen beschikbaar gesteld.

Tevens spelen bij de selectie van de projecten de volgende criteria een rol:

- De conjunctuurbestendigheid van de voorgestelde aanpak: het is van belang dat het uit te voeren project zowel in tijden van economische neergang effect kan hebben als in tijden van economische opgang (vacaturevervulling)
- Diversiteit van projecten (naar regio, sector en bedrijfsgrootte);
- Innovatie en creativiteit in aanpak en werkwijze;
- Past de aanvraag binnen de kaders van de WW (zie hieronder bij afbakening ten opzichte van WW)?

7

Waarom wordt er een extern bureau ingeschakeld voor de toetsing van doeltreffendheid en doelmatigheid van de projecten die onder dit besluit vallen? Wat zijn de kosten van de inschakeling van een extern bureau?

Ik verwijs u naar mijn antwoord op vraag 4.

8

Op welke wijze zijn de administratieve lasten van 7 000,- euro per project geraamd?

Over de raming van de administratieve lasten heeft afstemming met Actal plaatsgevonden. Het betreft een inschatting van kosten voor de kosten voor een ondernemer die vrijwillig deelneemt aan een project. Dit brengt administratieve lasten met zich mee. Deze administratieve lasten bestaan uit het indienen van een projectplan en het bijhouden en leveren van voor het onderzoek gebruikelijke gegevens. Hierbij geldt als uitgangspunt dat in onderling overleg wordt gekozen voor de voor de projecten minst belastende vorm.

Opmerkingen en vragen van de leden van de CDA-fractie

9

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het ontwerpbesluit Tijdelijk besluit van werk naar werk. Het ontwerpbesluit sluit naadloos aan bij de gedachte van omslag van nazorg naar voorzorg. De voorwaarde voor financiering van projecten, dat naast de beschikbaar gestelde publieke middelen de helft van de middelen afkomstig moet zijn van de samenwerkende werkgevers, stemt deze leden positief. Voorts zijn de leden van de CDA-fractie van mening dat het een goede ontwikkeling is om de innovatiebepaling in de Wet SUWI aan te spreken om zo tot een doeltreffender beleid te komen binnen de uitvoering van de WW en de WWB. Wat zal bij benadering de periode van tijd zijn die er tussen de aanvraag en de toekenning van een projectfinanciering zit?

In artikel 5, eerste lid van het ontwerpbesluit is aangegeven dat de minister bekend maakt voor welke datum verzoeken om middelen voor de projecten kunnen worden ingediend. Het streven is er vervolgens op gericht om de projectfinanciering binnen één maand na de sluiting van de aanvraagperiode toe te kennen.

10

Hoe tijdelijk is het Tijdelijk besluit van werk naar werk? Of is er sprake van een permanente aanspraak op de innovatiebepaling in de Wet SUWI?

Op grond van artikel 82a, derde lid, van de Wet SUWI vervalt het innovatiebesluit vijf jaar na inwerkingtreding, tenzij bepaald wordt dat het eerder vervalt of er een wet is ingediend om de inhoud van het besluit om te zetten in een regeling bij wet. Er wordt uitgegaan van de wettelijke looptijd van vijf jaar voor dit besluit.

Er zijn echter voor de invulling van deze innovatieve projecten vooralsnog alleen voor 2010 middelen beschikbaar gesteld. In artikel 6 van het ontwerpbesluit is echter de mogelijkheid opgenomen om gedurende de werkingsduur van vijf jaar van dit besluit, voor de komende jaren opnieuw middelen ter beschikking te stellen en in te zetten voor nieuw aan te melden projecten.

11

Kan er specifiek bij en tijdens de uitvoering van projecten gelet worden op een zo laag mogelijke administratieve lasten? Uit de opzet van het ontwerpbesluit is deze regelluwe inzet al af te leiden maar de ervaring van de leden van de CDA-fractie is dat er helaas bij de uitvoering toch nog veel bureaucratische ruis kan ontstaan.

Het zo beperkt mogelijk houden van de administratieve lasten acht ik zeer belangrijk. Uitgangspunt bij de monitoring is dat voor het noodzakelijke onderzoek in onderling overleg wordt gekozen voor de voor de projecten minst belastende vorm.

12

Zal er na afloop van het Tijdelijk besluit een specifieke evaluatie kunnen plaatsvinden op de slagingskans op werk van de projecten zodat er in de toekomst lessen uit getrokken kunnen worden? In het ontwerpbesluit wordt gesproken over een succes wanneer een «aanzienlijk deel» van de deelnemende werknemers een plek vindt bij een andere werkgever. Kan er een indicatie gegeven worden over welk percentage het gaat, rekening houdend met de afstand tot de arbeidsmarkt en de duurzaamheid van de werkhervatting?

De uitkomsten van de projecten worden gemonitord. Daartoe wordt een extern bureau ingeschakeld, dat op een aantal momenten het verloop en de doeltreffendheid en doelmatigheid van het project zal toetsen. Deze monitoring zal moeten uitwijzen of de grotere verantwoordelijkheid van werkgevers- en werknemersorganisaties tot aansprekende resultaten leidt. Het kabinet wil niet bij voorbaat al een percentage koppelen aan de beoordeling of projecten succesvol zijn geweest. Op basis van de uitkomsten van de monitoring zal SZW hier een standpunt over innemen.

13

Wordt er rekening gehouden met eventuele financiering aan reeds bestaande werkgeversinitiatieven, analoog aan zogenaamde «poortwachtercentra»? Het zou immers verspilling van publieke middelen zijn wanneer private initiatieven de weg naar de subsidiekraan weten te vinden die zij anders onaangeroerd zouden hebben gelaten.

Voorwaarde om in aanmerking te komen voor de middelen is, dat de dekking van de projectkosten voor minimaal 50% uit eigen middelen bestaat. Bij de vaststelling of voldoende eigen middelen worden ingezet, worden de volgende middelen niet meegerekend:

- Alle subsidies die afkomstig zijn van Rijk, provincie en gemeenten voor de activiteiten waarop het projectvoorstel zich richt. Hiertoe behoren ook de subsidies die worden verleend ter besteding van de gelden uit het Europees sociaal fonds 2007–2013 door de minister van SZW;
- Loon dat betaald wordt aan werknemers, die in het kader van de projecten van werk naar werk worden begeleid.

Opmerkingen en vragen van de leden van de SP-fractie

14

Welke initiatieven worden nu ontwikkeld door werkgevers? Wat is de inhoud van deze initiatieven en in welke sectoren vinden die plaats? En wat zijn de schattingen van de kosten om deze initiatieven uit te voeren? Waarom zijn werkgevers- en werknemersorganisaties niet in staat om deze initiatieven zelf te financieren?

SZW heeft diverse signalen dat er initiatieven worden ontwikkeld. Welke initiatieven dat zijn en wat de inhoud en kosten van de projecten zijn, is op dit moment niet bekend. Op dit moment is dit ook nog niet noodzakelijk, aangezien het ontwerpbesluit nog niet in werking is getreden. Het gaat om tijdelijke financiële ondersteuning als extra stimulans om initiatieven te ondersteunen.

15

Waarom zijn het UWV en de re-integratiebedrijven kennelijk niet in staat om de arbeidsbemiddeling en re-integratie van werknemers die met werkloosheid bedreigd worden succesvol ter hand te nemen?

Met het ontwerpbesluit wil het kabinet, in aanvulling op de dienstverlening door UWV en re-integratiebedrijven, initiatieven ondersteunen die meerwaarde kunnen opleveren voor van werk-naar-werk transitie op de arbeidsmarkt.

Werkgevers en werknemers kunnen een belangrijke rol spelen in het voorkomen van werkloosheid en het toeleiden naar een andere baan van met werkloosheid bedreigde werknemers. Het bevorderen van de arbeidsmobiliteit, en het daartoe organiseren van het netwerk van werkgevers in de regio of sector is een belangrijke beweging, zeker in de huidige arbeidsmarkt, die ondersteuning verdient.

16

Bij de huidige sociale plannen worden vaak outplacementbureaus ingeschakeld. Komen bij de projecten voor begeleiding van werk naar werk de kosten voor outplacementbureau in aanmerking? Zo ja, waaruit bestaat dan de meerwaarde van de werk naar werk projecten?

De kosten van de begeleiding door outplacementbureaus komen ook in aanmerking voor financiële ondersteuning, indien het outplacementbureau door de aanvrager wordt ingehuurd. Voorwaarde is echter wel dat de dekking van de projectkosten voor minimaal 50% uit eigen middelen bestaat. Hierdoor zijn in aanleg meer financiële middelen beschikbaar voor de begeleiding van werk naar werk. Bij voorbaat kan niet worden vastgesteld of dit een meerwaarde heeft. Het gaat hier dan ook om experimenteerruimte. De monitoring van de projecten zal moeten uitwijzen of er daadwerkelijk sprake zal zijn van meerwaarde.

17

Waarom worden de ontslagvergoedingen genoemd als bron voor financiering van de projecten?

Voorwaarde om in aanmerking te komen voor de middelen die de minister van SZW ter beschikking stelt, is dat de dekking van de projectkosten voor minimaal 50% uit eigen middelen bestaat. Doel van dit soort projecten is van werk naar werk om te voorkomen dat werkloosheid optreedt. In het verlengde daarvan kan het in rede liggen, als (organisaties van) werkgever(s) en de werknemersvertegenwoordiging die mening delen, om hier middelen voor in te zetten die anders zouden zijn bestemd voor ontslagvergoedingen. Het is aan deze partijen om te bepalen welke

eigen middelen zij inzetten, zolang dit in overstemming is met artikel vijf van de AMVB.

18

Dienen werkgevers onder alle omstandigheden 50% van de kosten van het project te dragen? Als dat het geval is zullen bedrijven die in faillissement verkeren niet deel kunnen nemen. Wil de regering overwegen om projecten waarbij werkgevers niet over middelen beschikken toch toe te laten tot de regeling? Waarom dienen werkgevers gesubsidieerd te worden als zij zelf over voldoende financiële middelen en reserves beschikken? Een aantal multinationals is zo ongeveer in permanente staat van reorganisatie met het doel de aandeelhouderswaarde te verhogen. Acht de regering het gewenst en gerechtvaardigd dat deze bedrijven daarbij geholpen worden met publieke middelen?

Het kabinet hecht eraan dat de aanvragers ook eigen middelen inzetten. Hiermee wordt geborgd dat projectvoorstellen worden ingediend waarbij de aanvragers een eigen financieel belang hebben bij een succesvolle afronding van het project.

Het kabinet acht het van belang dat werkgevers ook eigen middelen inzetten voor activering van (ex-)werknemers en daarmee het verhogen van de arbeidsparticipatie. Met het ontwerpbesluit wordt experimenteer-ruimte geboden aan werkgevers om de arbeidsbemiddeling en re-integratie vorm te geven waarbij ook eigen middelen moeten worden ingezet. Aan de financiële ondersteuning met publieke middelen is dan ook de voorwaarde verbonden dat aanvragers private middelen inzetten.

Dit betekent dat bedrijven die geen middelen ter beschikking hebben, niet in aanmerking kunnen komen voor financiële ondersteuning, tenzij zij kunnen deelnemen aan een project van gezamenlijke werkgevers en er sprake is van 50% co-financiering van het totale project.

19 en 20

Waarom kunnen werknemers tijdens de looptijd van het project, bijvoorbeeld in het geval van het uitblijven van activiteiten die in het vooruitzicht waren gesteld, niet alsnog overstappen naar bemiddeling door het UWV? Is het niet gewenst om deze mogelijkheid alsnog open te stellen?

Wat zijn de rechten van individuele werknemers in de projecten? Hebben zij medezeggenschap over de inzet van middelen door de werkgever? Kan een werknemer uit het project stappen als de werkgever de middelen inzet gericht op zelfstandig ondernemerschap maar de werknemer dat uitdrukkelijk niet wenst?

Het kabinet is van mening dat het voor het slagen van de projecten van belang is dat de aanvrager rekening houdt met de wensen van de individuele werknemers.

In de nota van toelichting is opgenomen dat werknemers op vrijwillige basis deelnemen aan het project. Daarnaast wordt in het ontwerpbesluit aangegeven dat de betrokken werknemersorganisaties dan wel een vertegenwoordiging van werknemers betrokken moet worden bij de totstandkoming van de projecten. Het is daarbij de verantwoordelijkheid van de werknemersorganisaties dan wel de vertegenwoordiging van werknemers om ervoor te zorgen dat de belangen van de individuele werknemers in de projectopzet voldoende zijn geborgd.

21

Wat is de beleidsvrijheid van het UWV als er met uitvoerders van het project afspraken worden gemaakt over controle van de plichten volgens

de WW? Kan het UWV bijvoorbeeld de sollicitatieplicht opheffen gedurende de looptijd van het project?

Aangezien de werknemer in geval van werkloosheid een WW-uitkering ontvangt, zijn de daarbij geldende verplichtingen, zoals opgenomen in artikel 24, 25 en 26 WW, onverminderd van kracht. Hieronder valt eveneens de verplichting om in voldoende mate trachten passend arbeid te verkrijgen (de sollicitatieplicht). Aanvragers moeten daarom met het UWV afspraken maken over invulling van de controle op deze verplichtingen in het project. Hieronder valt in ieder geval controle op de sollicitatieverplichtingen.

22

Waarom is het noodzakelijk een extern bureau voor de monitoring van de regeling in te schakelen? Beschikt het ministerie niet over de capaciteit om dit te doen?

Ik verwijs u naar mijn antwoord op vraag 4.

23

Kunnen de middelen door de uitvoerders van het project niet aan commerciële re-integratiebedrijven worden besteed, omdat in de toelichting bij artikel 2 gesproken wordt over andere besteding dan op grond van de Wet SUWI?

Aanvragers zijn vrij in de besteding van de re-integratiemiddelen. Daarbij kunnen zij de re-integratiemiddelen ook besteden aan commerciële re-integratiebedrijven. Om voor financiële ondersteuning in aanmerking te komen dienen zij echter 50% eigen middelen in te zetten.